

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
8. arm. trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Kravji dolini
št. 26.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Kongres

je sklenjen. Evropski mir je rešen — za nekaj časa. Odločnemu posredovanju Bizmarka se imamo zahvaliti, da so se zadeve mirno razvijale; „bodite pametni, in mirno se pogodite, kdor ne dá miru, ga bom jaz prvi vdaril“, na ta način je z grožnjami in mirnim prigovarjanjem dosegel, da so se porazumeli diplomati v vseh stvareh, akoravno so na kongres skrivni, morda vse drugimi nameni prišli.

Vendar si ne smemo domišljati, da se diplomati razidejo kot prijatelji. V Berlinu sicer jih Bizmarkova veljava nekaj v strahu obdrži, da si ne upajo slege kaliti; brž pa, ko stopijo na domača tla, začeli bodo na tihem riti zoper tiste točke berlinskega miru, ki niso povšeči. Skoraj vsi narodi so z diplomati in s sklepi kongresa nezadovoljni. Italijani zavidajo Avstriji Bosno, češ, Avstrija se zopet poveča, nam pa se še zedinjena Italija ne dá, ker ostanejo laške Tirole še vedno pod Avstrijo; vsled tega se množé po Italiji protiavstrijske demonstracije.

Kakor laški, tako tudi francoski diplomati nobenega dobička domu ne prinese. Z nejevoljo gledajo Francozje, kako se angleška oblast v sredozemskem morju vedno bolj vtrjuje: ne zadovoljni, da imajo Gibraltar in Malto, pograbili so zdaj še ciprski otok, in morda bodo v kratkem segli tudi po Egiptu.

Angleži so največ upili, zato so tudi največ dosegli: kjerkoli je Rusija odjenjala, prisilili so jo k temu Angleži; tako se je Bolgarija razdelila in južna polovica Turkom prepustila; tako so se Angleži na južnih bregovih balkanskega polotoka ubranili bolgarske in ruske trgovske konkurence. S posedanjem ciprskega otoka pa so dobili lepo postajo, iz katere vsak trenotek lahko posežejo v turške

zadeve. Vendar angleški listi s temi uspehi niso zadovoljni.

Bizmark za Nemčijo nič ne zahteva; pa težko je verjeti, da bi hotel on brez dobička ostati, ko se vse masti iz turške zapuščine; morda nas bo že v kratkem iznenadil s kako nepričakovano terjatvijo; zato nikakor nemamo uzroka, brez skrbi gledati v bližjo bodočnost.

Rusija je mnogo tega dosegla, kar si je bila naprej vzela; vendar Rusi niso zadovoljni, ko vidijo, kako si zdaj drugi med seboj delijo, kar so Rusi s svojo krvjo priborili; peče jih v srce, da delo osvobodjenja kristjanov ni dovršeno vkljub tolikim žrtvam in zmagam, da velik kos Bolgarije v turških krempljih ostane da se Armenci niso osvobodili, jezi jih, da se Evropa obnaša, kakor bi bila Rusija njej podložna, ter bi brez njenega dovoljenja še mazinca ganiti ne smela.

Najbolj zadovoljna sme še Avstrija biti, ker jej pripade brez boja lepa Bosna, ki je več vredna, ko vse to, kar so Rusi dobili, več ko pusta Besarabija in oni del Armenije s Karsom, Ardahanom in Batumom. Vendar našim Madjaro-Nemcem še to ni zadosti, in pravijo, če že kaj vzamemo, morali bi vzeti poleg Bosne še Srbijo, Albanijo, Črnogoro, Rumunijo in Macedonijo. Nezadovoljna je tedaj tudi Avstrija.

Nezadovoljni so Srbi, Črnogorci, ker so premalo, in Grki, ker niso nič dobili, Rumunci pa, ker morajo Dobrudžo za Besarabijo vzeti. Tako so s sklepi kongresa vsi narodi nezadovoljni; rekli smo koj iz početka, da se bodo ali sprli, ali pa se bo osnoval kak gnjil kompromis, in tako se je zgodilo.

Da ta dogovor, ki se bo berlinski mir imenoval, nema v sebi pogojev stalnosti in trd-

nosti, mora biti vsakemu jasno. Zato z vzhodnim vprašanjem še dolgo nismo pri koncu. Evropa se bo še dalje oboroževala in pripravljala na veliko svetovno vojsko, ki se bo vnela v dveh, treh letih, ali pa še prej.

Blaga je misel princa Oldenburga, ki je predložil kongresu spomenico, da naj državniiki odrešijo Evropo presilnega vojaškega bremena, ki spodkopuje blagostanje vseh narodov, a žalibog, on in vsi enakomisliči se bodo prepirali, da človeštvo ne najde miru, dokler se bodo gojile strasti namesto krščanske vernosti.

Društvo „Edinost“ v Trstu.

(Poziv.)

Politično društvo „Edinost“ je po priloženih novih pravilih razširilo svoj delokrog čez vse Primorsko; ono bode torej po najboljši moči širilo narodno zavest in vsakovrstni napredek ter se potezalo za pravice Slovencev v Trstu in okolici, na Goriškem in v Istri. — Podpisani odbor vabi in prosi toraj rodoljube po vsem Primorskem, posebno pa čast. duhovščino po Istri, ki je edina zanesljiva pomočnica ondotnim zapuščenim Slovanom, da v prav obilnem številu pristopijo k temu važnemu društvu ter mu po mogočnosti dosti udov mej prostim narodom pridobé.

Novi udje naj se pismeno prijavljajo predsedništvu v Trstu.

V Trstu, 11. julija 1878.

Odbor polit. društva
„Edinost.“

Pravila polit. društva „Edinost“ za Primorsko.

Ime in sedež društva.

§ 1. Ustanovlja se za celo Primorsko deželo, spadajoč pod tržaško namestništvo, po-

Vladari iz rodovine Romanovih.

Mihajlo Feodorovič

(1613—1643.)

(Konec.)

Spisal J. Steklasa.

Po smrti Hermogena je ostala stolica moskovskega patrijarha prazna šest let, ker so pričakovali iz sužnosti očeta gosudarjevega. Po deulinskem primirju so pustili Poljaki Filareta iz sužnosti. Ko se je on bližal stolici, prišel mu je nasproti skoraj ves moskovski narod s carom na čelu. Mihajlo se je naklonil očetu do zemlje in ravno to je storil tudi Filaret, oba sta dolgo molčala ter prelivala solze radosti. Filaretu so ponudili precej čast patriarško, ali on se je, kakor je bila sploh navada dolgo branil te težke službe. Na zadnje jo je pa vendar sprejel ter je bil posvečen za patrijarha l. 1619. Filaret, ki je bil jako izveden v političnih zadevah, imel je od zdaj odločilen vpliv na upravo državno; on je uvrstil moskovsko samovlado, ki je bila za časa nemirov jako oslabela ter je bil do svoje smrti (l. 1633)

edini voditelj Mihajlov. Na državnih ugovorih sta bila po navadi upisana obadva, oče in sin, namreč: Gosudar car in veliki knez cele Rusije Mihajlo Feodorovič in veliki gosudar, sveti patrijarh moskovski in vse Rusije Filaret Nikitič.

V notranji upravi sta gledala pred vsem, da se uvede red v državnem gospodarstvu, ki je bilo za časa brezvlade popolnoma razpalo. Vsled nemirov in velikih vojsk je bilo mnogo vasi pa tudi celih mest propalo. V mnogih pokrajinah so prebivalci radi neprestanih neprijateljskih napadov tako osiromašili, da niso mogli nič več davka plačevati. Huda nadloga so bili tudi činovniki, ki so narod plenili, kolikor se je dalo. Da se slabi red v pobiranju davkov odstrani ter temelj položi pravičnemu davku, odredila je vlada, da se sestavijo zemljiščine knjige (pisčovija knjigi); činovnikom pa se je strogo zabranilo jemati od siromašnega naroda podarke (posulji). Nekolikokrat sta sklicala Mihajlo in Filaret tudi državni zbor ktere sta popraševala za svet, kako bi se mo-

gle vse te zapreke odstraniti. Na teh zborih (zemskaja дума) je mogel vsaki član svoje mnenje izraziti, potožiti se na krivice in predloge staviti, kako bi se moglo siromašnemu narodu pomoči. Proti koncu Mihajlovega carevanja se je začela Rusija vendar vzdigati iz poprejšnjega nereda in život državni zopet prav razvijati, kajti ne samo notranje stanje se je popravilo nego tudi izvanjski odnosi so postali bolj ugodni. Tako sta podpirala Mihajla šah Abbas in angleški kralj Jakob I. v poljske vojski z denarji. Ko je pa angleški poslanec kralja Jakoba I., John Merik, poprosil cara za brezcolni prevoz blaga angleških trgovcev po Volgi v Perzijo, ni mu car tega dovolil po svetu ruskih trgovcev. Za Mihajla so prišli prvi francoski poslanci na moskovski dvor.

Proti koncu Mihajlove vlade bi se bila skoraj vojska s Turki vnela; povod temu so bili Tataři in Kazaki. Moskovska vlada je še vedno dajala kanu in odličnejim murzom darove, da jih tako odvrne od napadov. Ali vse to ni nič pomagalo. Vsaki čas so pridri Krimci

litiško in bralno društvo z imenom „Edinost“ in sè sedežem v Trstu.

Namen društva.

§. 2. Namen tega društva je, da budi in širi narodno zavest in razni, posebno pa gospodarski poduk in omiko mej slovenskim ljudstvom na Primorskem, da brani narodne in vse druge pravice omenjenega ljudstva in s kratka, pospešuje materialne in duševne koristi njegove v državnih, občinskih, cerkvenih šolskih in gospodarskih zadevah.

Pripomočki društva.

§. 3. Pripomočki v dosego društvenega namena so ti-le:

- a) Shajanje udov v društveni sobi k čitanju in prijaznim pogovorom;
- b) zbori društvenih udov, v katerih se bodo obravnavale društvenemu namenu primerne reči, posebno volitvene zadeve, prošnje, adrese, in sklepale resolucije;
- c) časniki in razne knjige, ki bodo shranjene v društveni sobi udom v poduk in kratak čas;
- d) zabavni shodi ali besede za omiko in vedrenje duba;
- e) sklicevanje ljudskih shodov (taborov) pod milim nebom in javnih občnih zborov po vsem Primorskem po namenu §. 3. postave od 15. nov. 1867 drž. zak. št. 135;
- f) po mogočnosti tudi izdajanje posebnega društvenega časopisa.

Kdo in kako more postati družabnik.

§. 4. Kdor želi vstopiti v društvo, oglasi se pri odboru. Ta odločuje z nadpolovično večino v tajnem posvetovanju, kedo se sprejme, kedo ne.

Enako sklepa odbor, če gre za to, da se kateri ud izključi iz društva, pa nij dolžan, povedati dotičnih razlogov. Maloletni možje, ženske in ptuji državljani ne morejo biti udje tega društva.

Pravice udov.

§. 5. Vsak ud ima pravico v društveni sobi čitati društvene časopise in knjige, sme se vdeleževati vseh društvenih shodov, zborov in razgovorov, pri zborovanju sme govoriti, nasvete dajati, predloge staviti in pri sklepih in volitvah glasovati.

Dolžnosti udov.

§. 6. Vsak ud ima dolžnost, po svoji moči pospeševati in podpirati društvene namene (§. 2.), ravnati se po zborovih pravilih in odborovih sklepih, ter naprej plačati f. 1. vstopnine

in potem 10 soldov na mesec, da se pokrivajo društveni stroški.

Prostovoljni doneski se hvaležno sprejemljó; vplačani doneski pa se ne vračujejo.

Daljnim ali pa resnično revnim udom se vstopnina in mesečnina zniža, prva celo odpusti, ali pa se jim bo društveni časopis po znižani ceni, če mogoče tudi brezplačno na dom pošiljal, o čem sklepa odbor.

Volitev predsednika in odbornikov.

§. 7. Občni zbor voli izmed udov društva predsednika in 9 odbornikov; predsednik in saj 4 odborniki pa morajo stanovati v Trstu ali pa v tržaški okolici.

Odbor voli izmed sebe, podpredsednika, tajnika in denarničarja, katere 3 osebe morajo stanovati v Trstu ali v okolici.

Občni zbor pa voli tudi 9 namestnikov, katerih 4 morajo stanovati v Trstu ali okolici. Ako je kak odbornik zadržan, da ne more priti k seji, mora to naznaniti predsedništvu saj 2 dni pred sejo, da ono namesto njega pokliče v sejo namestnika, ki ima potem v seji vse pravice odbornikov.

Odborniki in njih namestniki imajo nalogo, da zvedó potrebe svoje pokrajine ali vasi in jih naznanijo odboru, da jih pretehta in če je potreba, postavi na dnevni red občnega zbora.

Poslovanje in dolžnosti odbora.

§. 8. Odbor sprejema ude, (§. 4.) sklicuje zборе in shode, (§. 10.) vreduje notranje zadeve, izvršuje sklepe občnih zborov in jih razglašá po časnikih, vabi goste v zborovanje, gospodari z društvenim premoženjem, in ko odstopi, daje od vsega tega odgovor občnemu zboru; predsednik ali njegov namestnik zastopata društvo tudi pri gosposkah in tretjih osobah.

§. 9. Da spolnuje te svoje dolžnosti, shaja se odbor na predsednikovo vabilo v skupno posvetovanje in sklepa z nadpolovično večino glasov. Pri enakem številu glasov odloči glas predsednikov ali njegovega namestnika. Da odbor lahko sklepa, mora biti nazočih saj pet odbornikov.

Občni zbor in njegove pravice.

§. 10. Redni občni zbor mora biti saj enkrat na leto in sicer meseca oktobra; v tem občnem zboru odbor položi račun in poročilo o svojem letnem delovanju. (§. 8.) Izredni občni zbor mora biti, ako to zahteva 6 odbornikov, ali pa tretjina družtenikov.

Zborovanje je v društveni sobi, ali pa v ka-

terem koli kraju Primorske dežele, kar določuje vsakikrat odbor.

§. 11. Sejam zborov predseduje in jih vodi predsednik, če je on zadržan, njegov namestnik; kadar pa nobenega teh dveh nij k seji ali k zboru, predseduje najstari odbornik.

§. 12. Občni zbor ima pravico voliti odbor, (§. 7.) sklepati o zadevah, katere ugajajo društvenemu namenu, pregledovati letni račun, kakor tudi opravilna poročila odstopivšega odbora (§. 8.), prenarajati pravila in razdružiti društvo ter sklepati, kaj se ima v tem slučaju storiti z društvenim premoženjem.

§. 13. Kot pregledovalce računov izvoli občni zbor 3 ude, ki niso bili odborniki v prejšlej dobi odborovega poslovanja.

Da zbor veljavno sklepa, mora biti pričujočih saj 20 udov; le če gre za društveno razdruženje, treba, da je nazoča polovica udov in morate to potrditi dve tretjini vseh pričujočih udov.

Vpeljavanje gostov.

§. 14. Odbor ima pravico vpeljati v društveno zborovanje polnoletne može kakor goste, in z dovoljenjem predsednikovim se smejo vdeleževati obravnav, vendar ne smejo ni glasovati ni voliti. Vsak gost se ima vpisati v posebne za to določene bukve.

Spominjska knjiga.

§. 15. V spominjsko knjigo se zapisuje vse, kar se godi pri sejah in zborih, in sier: predmeti govorov, stavljeni nasveti in sklepovanja o njih, dovršene volitve in vse druge za društvo imenitne dogodbe, tako, da bodo te bukve društvena kronika (zgodovinske bukve). To knjigo vodi tajnik.

Kdo sme v društveno sobo in k društvenim veselicam?

§. 16. V društveno sobo smejo k branju zahajati le udje in vpeljeni gostje.

§. 17. Zabavne shode ali besede napravljá, napoveduje in vodi odbor, katerih besed se vdeležujejo udje z rodbinami in vpeljeni gostje.

Sodnija o prepirih.

§. 18. Ako nastane mej družabniki prepír, razsojajo o tem izvoljeni sodniki. Vsaka stranka družtenikov izvoli dva družabnika za sodnika, in če se ti ne zedinijo, izvolijo si nadsodnika, kateri konečno razsoja.

Izstop in izključenje iz društva.

§. 19. Kdor stopi iz društva, mora to naznaniti odboru en mesec poprej.

v moskovsko gosudarstvo ter zaplenili vselej mnogo prebivalcev, ktere so potem razprodajali v sužnost. Ravno tako so pa tudi Kazaki dohajali v Črno more ter tamkej turške zemlje nadlegovali in po moru ladje lovili. L. 1637 so sklenili Kazaki vzeti Azov, važno turško trdnjavo na ustju Dona. Pripeljávši seboj 1000 zaporožkih Kazakov, vzdignejo se Donci 21. aprila proti Azovu. Vseh skupaj je bilo 4400 ljudi. Ravno takrat je šel skoz njihovo zemljo v Moskvo turški poslanec Grk Kantakuzen in ker so opazili, da obči s Azovci, so ga ubili. 18. junija so imeli Kazaki Azov že v svojih rokah, poubivši vse prebivalce razun Grkov in oslobodivši vse vjete kristjane utaborili so se Kazaki v Azovu ter poslali sporočilo v Moskvo o tej novi zmagi. Car je odgovoril: „Vi ste grd čin storili, ker ste turškega poslanca samovoljno ubili; nikjer se to ne godi, da bi se poslanci ubijali, in Azov ste vzeli brez naše carske dozvole.“ Sultanu pa je car pisal: Kazaki so osvojili Azov s prevaro, oni so že od zdavnej razbojníci pobegli sluge ter

ne poslušajo nič več naše carske zapovedi; vam, bratu našemu, se tega ne treba jeziti na nas zato, ker so Kazaki poslanca ubili in Azov osvojili, kajti oni so to storili brez naše dozvole, po samovolji, in mi gotovo ne stojimo za takimi razbojniki ter nočemo radi njih imeti kake prepire; pobite vse, če jih le morete; mi pa hočemo z vašim sultanovim veličanstvom v čvrstej ljubezni in zvezi živeti.“ Ali težko se je bilo ogniti prepírov s Turki: v jeseni so Krimci opustošili moskovsko Ukrajino in kan je pisal v Moskvo, da se je ta napad dogodil na povelje sultanovo radi osvojenja Azova. Perzijska vojska in smrt sultana Murata niste dolgo dopustile Turkom vzdigniti se proti Kazakom. Še le v maju l. 1641 se je vzdignil sultan Ibrahim pod Azov z 200.000 možmi vojske; ali Kazaki so se z veliko hrabrostjo in odvažnostjo borili, odbili 24 napadov ter prisilili Turke, da so se morali brez vspeha vrniti.

Kazaki so poslali v Moskvo vest o velikej svojej zmagi pa tudi o žalostnem stanju svojem: „Mi smo nagi, bosí in gladni, pisali

so oni: tudi hrane, smodnika in svinca nam manjka, in vsled tega se hočejo Kazaki raziti, a mnogi so tudi ranjeni.“ Oni so prosili, da bi gosudar sprejel od njih Azov. 3. januarja l. 1642 je sklical Mihajlo zbor iz celega gosudarstva ter ga vprašal, če more gosudar radi Azova s turškim sultanom vojsko začeti in od Kazakov Azov prevzeti. Če zbor na to pritrdi, mora se država za to vojsko jako pripraviti z vojaki, s hrano, orožjem, smodnikom in svincom, ali od kod zato denarja vzeti? Svečenstvo je odgovorilo, da bode rado pomaglo z denarji, kolikor se bode dalo. Dvorjani in deca bojarska so odgovorila, da oni radi v vojski služijo, da je treba Azov vzeti, kar se pa tiče pobiranja denarjev, naj gosudar izbere od vsakega stanu po dva ali tri ljudi, ki bodo pobirali po vsej državi dobrovoljne prineske, in če ne bodo dosta denarjev zbrali, naj se vzame blagajna patrijarhova, pa tudi drugih duhovnov in samostanov. Ravno tako naj se pobira davek od kupcev in kmetov. Ali bojari pri tem niso pozabili pritožiti se

Iz društva se izbriše, kedor bi društvu nečast delal, enako se izbriše oni, kateri s plačilom 3 mesce zaostane in na ponovljeni odborov opomin dolga ne poravna.

Kedo podpisuje društvena pisma.

§. 20. Pisma, naznanila in zapisniki so veljavni, kadar jih podpiše predsednik ali njegov namestnik s tajnikom vred.

Denarničar.

§. 21. Vse dohodke prejema denarničar in izplačuje vse stroške; on veljavno podpisuje pobotnice; vendar pa ne sme nič izdati brez odborovega sklepa. Vsake tri mesce mora denarničar v odborovi seji poročati o stanju denarnice.

V Trstu, 5 maja 1878.

6028

I

V zmislu §§. 9 in 10 društvene postave od 15. novembra 1867 spričuje se, da politično društvo „Edinost“ za Primorsko v Trstu zakonito obstoji na podlagi predstojajočih spremenjenih pravil.

V Trstu dne 7. junija 1878.

Za c. k. namestnika:

Pozzi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. julija.

Avstrijske dežele.

Avstrija je s Turčijo sklenila odbojno in vdarno zvezo ter ji zagotovila evropska posestva, če ji Turčija prepusti Bosno. Tako se glasé najnovejša poročila, ki se nam pa zde malo verjetna, ker bi prijaznost Turčije Avstriji pač malo pomagala proti mogočni in trdni zvezi Rusije, Nemčije, Italije, Srbije in Črnogore. Dogovori zastran Bosne med Turčijo in Avstrijo še niso dognani, vendar se sploh poroča, da se turška vojna avstrijski ne bode ustavljala in da ji bode poveljnik izročil turške trdnjave.

Graški mestni odbor hoče deželnemu zboru izročiti prošnjo, da bi Gradec imel namesto dosedanjih štirih, 8 poslancev v deželnem zboru.

Poljski listi naznanjajo, da so Rusi pri Ruskem Husiatinu napravili tabor za 15000 mož in da se je zbiranje vojakov v tamošnjem kraju že pričelo.

na carske činovnike, kako oni nemilosrdno in krivično davke pobirajo ter podarke sprejemajo. Narod na ta način osiromašuje, oni pa si zidajo lepe hiše, kakoršnih do zdaj v Rusiji še ni bilo viditi. Javno v zboru so izpovedali, da so oni do zdaj od teh ljudi več pretrpeli nego od samih busurmanskih napadov. Ravno tako so se potožili tudi kupci, da so vsled poslednje poljske vojske strašno mnogo izgubili pri svoji trgovini, kajti vso trgovino so prevzeli tujci, a od njih pa so vojvodi samo davek zahtevali. Iz vseh teh odgovorov je bilo razviditi, da se ne bi mogla uspešna vojska proti Turški podvzeti, ker Rusi so imeli čisto premalo sredstev; in vrh tega je bila trdnjava Azov skoraj popolnoma porušena ter se ne bi mogla dolgo držati. Tedaj zapové car Kazakom, da zapusté Azov. Pred svojim odhodom so Kazaki celo mesto pokončali.

Mihajlo Feodorovič je bil dvakrat oženjen. Od druge svoje žene Evdokije Strješneve je imel sina Alekša. 12. junija l. 1645 je umrl gosudar; eden izmed bližnjih bojarov, Nikita Ivanovič Romanov je razglasil prvi to vest ter prisegel šestnajstletnemu careviču vernost. Za njim so to storili vsi dvorjani, potem Moskva in vsa Rusija.

Ogerskim Slovincem v Sobotskem okraju svetujejo v „Slov. Gosp.“, da naj popusté državnega poslanca Harkanija, ki v Pešti živi in se masti, pa za volilce slovenske ne mara, ter naj izvolijo za svojega zastopnika g. Imreta Avgustiča, ki je v svojem listu „Priatelj“ dovolj dokazal, da je zmožen biti spreten zagovornik svojih rojakov. S tim nasvetom se tudi mi strinjamo, in mu bode pritr dil vsak Slovenec, ker je res že skrajni čas, da se začno bolje gibati in zavedati Slovani na Ogerskem, da bode oholega Madjarjenja v Transli že skoraj konec.

Hrvatski sabor bil je 13. t. m. slovesno sklenjen; ban je prebral dotično kraljevo pismo, v katerem Nj. Veličanstvo saboru izreka svoje pripoznanje za njegovo triletno delovanje. V pismu do bana kralj zapové, da naj se vredé volitve za prihodnji sabor in o pravem času naznani dan, katerega da naj bi se novi sabor sošel. V seji 12. t. m. je Folnegovič hudo grajal nejasno vzhodno politiko Andrassyjevo, ter bana vprašal, je li naloga mobiliziranih hrvaških polkov, da izvrše pri-sego dano pri kronanji o celoti deželá sv. Štefana? Ban ni naravnost odgovoril, vendar pa je izrekel upanje, da se bodo varovale hrvaške koristi na vzhodu.

Vnanje države.

Kongres je imel 12. t. m. kratko sejo, v kateri se je pogodba še enkrat prebrala in določila. Mirovna pogodba ima ravno toliko članov, kakor pogodba Sanštefanska. Rusija je neki zahtevala tudi Bajazid v Armeniji, pa angleški pooblaščenca so se temu upirali. 13. t. m. je bil slovesen obed pri kraljeviču, ki se je pooblaščenec zahvalil v imenu svojega očeta, da so se mirno porazumeli. Andrassy je imel včeraj, Beaconsfield pa danes odriniti iz Berlina. — Nekaj angleških vojakov je že došlo na ciprski otok.

Izvirni dopisi.

Iz Stare Loke, 14. julija. (Šolarčka utonila.) Danes smo pokopali dva šolarja, Antona Kalana in Franceta Omana. V petek 13. t. m. popoldne sta se iz šole domu grede na travniku, kjer se je od dežja v jami voda nabrala, kopala in utonila. Fanta Jurij Berčič, in Franc Šifrar sta ju izvlekla iz vode, pa bilo je že prepozno. Dasiravno je bila zdravniška pomoč hitro pri roki, ni bilo več moč ju oživiti. Pač silno potrebno je tedaj paziti in gledati, kje da se otroci kopljejo.

Iz Trsta 11. julija. (Z Bogom fantje!) doni po krčmah; žalostno si roke stiskajo, ravno ko oddam pismo, in jutri zvečer bojo že v beli Ljubljani domači fantje. Žalostno pogledujejo na gorenske snežnike, treba bo od njih vzoti slovo in potem odriniti na jug v Bosno. Dolgo časa smo slušali lepe slovenske melodije domače godbe, a zdaj bo pusto v Trstu zaradi godbe. Veseli pa nas in tolaži, da pride rezervni domači polk v Trst svoji k svojim. Tržaški Slovenci imamo vedno borbo; po vsem svetu je znano, da se od liberalne stranke magistrata ne more skoraj nič dobiti, njemu je v prvi vrsti polaščevanje okolice na srcu, za kar z vsemi petimi dela, da doseže svoj namen.

Kadar je kaka fara v okolici izpraznjena po raznih vaseh, si ljudstvo želi duhovna, ki bi bil Slovenec in uljuden gospod, pa vselej se primeri, da magistratova stranka ponuja in vsiljuje, da bi kakega svojih na farni stol posadila, ki bi za njo delal. Ravno zdaj je izpraznjena fara v Križu, in čuje se, da se sili nek G. iz Istre, kar bi gotovo ne bilo v prid slo-

venskemu narodu, ker je ta gospod odpadnik in hud podpiratelj laške stranke. Občno menenje se pač sme izraziti v listih; če bi vse molče gledali, ne smeli bi se za narodne šteti treba je tedaj povzdigniti glas v prid naroda. Duhovni so ohranili narodnost pred ponemčevanjem in polaščanjem in na duhovnese ozira z zaupanjem priprosti kmetovalec, kajti vpliv župnikov je uspešen. Zatoraj si tudi v Križu želijo duhovna, ki bode ugajal našemu narodu mej katerem živi, in upamo, da ona gospoda, ktera ima stvar odločiti, ne bode prezirala te opravičene in spoštljive želje. Okoličan.

Od Savinje, 12. julija. — (Mestni zastop celjski in kapela sv. Elizabete. — Hranilnica in novo pokopališče. — Raznotere reči.) Nekdanji mestni bolnišnični celjski, tikoma za farno cerkvijo in gimnazijo, je prizidana lepa kapela v čast sv. Elizabete, kjer se je svoje dni služba božja za gimnazijalce obhajala. V novejši dóbi se opravlja v njej redoma le še za to kapelo ustanovljena slovesna sv. maša v god sv. Elizabete. Zadnji čas je pa mestni odbor celjski zaporedoma dovoljeval odličnejšim rodbinam, da so smele mrliče v to kapelo prenašati, kjer se jim je priredil mrtvaški oder, da so na njem do pogreba ležali. Temu se je nstavljalo cerkveno predstojništvo ter prosilo vis. čast. ordinarijat, naj po c. kr. namestiji mestnemu vradu nedostojnost takega ravnanja v tej kapelici razkaže, in naj se ubrani v prihodnje prenašanje mrličev v to kapelo, ker ima mesto 3 mrtvašnice, kamor se lahko prenašajo mrliči, če jih rodbina noče doma obdržati do pogreba. O tej zadevi je imelo mestno starešinstvo uni dan svojo razpravo. Sklenilo je pa: Ker je kapela del mestne ubožne hiše, ne pa kakšna podružnica, ker imajo lastniki z vso pravico delati, kar se jim spopolubi, ker se le redko kedaj mrlič na mrtvaški oder v to kapelico prenašajo, in ker, če se to tudi kedaj zgodi, se s tem nobeno skrunjenje ne dela, (Čujte: mestni Očetje celjski razumevajo tudi cerkveno pravo!) — ker se nadalje tudi duhovniki v cerkvah na mrtvaški oder postavljajo (kje neki?): z ozirom na to mora mestni odbor kakor oskrbovalni urad za premoženje nbožnih se temu ustavljati, da bi se mu kratile pravice do te kapele. Ne vem, kaj bo c. kr. namestnija ukrenila. Pa gotovo je, če hoče mestno starašinstvo iz te kapele napraviti kostenjak, se več ne bode spodobilo, v njej opravljati sv. mašo. —

Celjsko mestno starešinstvo išče že več let primerne prostora za novo pokopališče, ker dozdanja mirodvora sta mu preblizo mesta. Poskušali so že na tem in onem kraju, toda nikjer jim ni kazalo; slednjič vendar v domači fari in občini niso primerne prostora našli, temveč sklenili so napraviti veliko in krasno pokopališče v ptuji — teharski fari in občini. Temu se pa ondašnja soseska na vso moč ustavlja, češ: „Skrbite za svoje mrliče sami, in obdržite jih doma.“ Pritožba teharske občine se še ni rešila. Celjski mestni zastop je tudi v štatutih za to novo pokopališče določil: da se morejo vsi merliči brez razločka vsaj v 3 urah po smrti prenesti v posebne dvorane (Todtenhallen), kise bodo postavile na novem pokopališču.

Ta drakonični sklep je med mestnim prebivalstvom vzbudil občno nevoljo, in kakor čujem, ga c. kr. deželna namestnija v Gradcu tudi ni odobrila, temveč posameznim strankam na voljo dala, da smejo s svojim ranjkimi delati, kakor jim ljubo: če jih hočejo do pogreba doma obdržati, se jim po sili ne smejo

iz hiše jemati. — Za to krasno novo pokopališče pa bode treba tudi nekaj šteti; toda od kod denarjev dobiti, ker so mestne denarnice le prepogostoma prazne! Tu je prav lahko pomagati: Čemu pa imamo mestno hranilnico; ona nam je že toliko tisuč posodila nam bo ja tudi še teh bornih 12.000 for. dala, katerih ravno potrebujemo. In res: mestna hranilnica je obljubila mestu za napravo novega pokopališča posoditi 12.000 for. in sicer brez obresti, če se ji kapital v 20 letnih obrokih povrne.

Tu se spominjam, da je bilo lani ob tem času po Celju mnogo govorjenja o zidanju novega tako potrebnega zvonika pri nemški, nekdanji minoritovski cerkvi. In takrat se je raznesel glas, da hoče hranilnica celjska v ta namen darovati več tisuč for. iz svojega rezervnega fonda. Čislani ud celjske hranilnice je tudi stavil predlog, naj se za dozidanja novega zvonika dovoli 8000 for. Toda večina se je ustavljala rekši, da nima dosti denarjev. Kako, ali so zdaj v tako kratkem času, čez pol teta, že tako obogateli? Pa se vé: takrat bi se bilo imelo — vsaj tako nekako posredno — nekaj storiti za kinč in slavo hiše Božje; to pa vendar ni moderno!

„Slovenec“ je pred več mesci objavil nedostojno in škandolozno obnašanje 2 avskultantov okrajne sodnije celjske v cerkvi sv. Jožefa v god sv. Jožefa 19. marca t. l. Naj objavi tedaj tudi kazen, ki je dolotela ona 2 gospodiča. C. kr. nadsodnja v Gradcu je namreč spoznala, da sta ona dva mladiča za vselaj nesposobna, opravljati ktero koli cesarsko službo. To je gotovo prav primerna, zaslužena in nikakor ne preostra kazen. Iz te kazni so menda vendar tudi spoznali tisti listi, ki so ona dva mladiča skušali oprati vsake krivde ter pisali, da le samo zunaj cerkve sta se omenjenega dne nekako dobrovoljno obnašala, v cerkvi se pa nič nedostojnega zgodilo ni — lahko pravim — so spoznali, da se jim je krivo poročalo. Tako stroga kazen njiju ni mogla zavoljo dobrovoljnega obnašanja zunaj cerkve zidati! Če ste resnicoljubni, dajti tudi vselej resnici spričevanje!

Domače novice.

V Ljubljani 16. julija.

(Vojaki domačega Kuhnovega polka) so v nedeljo 14. t. m. proti večeru odrinili po železnici proti Sisku. Sorodnikov, znancev in prijateljev se je bilo pri odhodu zbralo silno veliko in marsiktera solza se je zablistetala pri slovesu. Pretekle dni je ravno tje odrinil Leopoldov polk, ki je na Zidanem mostu skupaj zadel s škofom Strosmajerjem, ter ga pozdravil z veliko navdušenostjo. Godba je svirala nekaj narodnih pesem, in škof je vojakom podelil sv. blagoslov. Iz Zidanega mosta se je škof odpeljal v Slatino, vojaki pa so odrinili proti Zagrebu, kjer so jih njihovi rojaki z veliko radostjo sprejeli in pozdravili.

(Računski sklep banke „Slavija“ za leto 1877) nam kaže, da ima banka 3.052.142 gld. premoženja. Škode je izplačala v letu 1877 v vseh oddelkih 593.992 gld. Po teh številkah je „Slavija“ jako aktivna in trdna zavarovalnica, kar nas tem bolj veseli, ker slovanske sovražnike močno v oči bóde ta institut, ki kaže, da Slovan tudi v materijalnem oziru napreduje, ter se na lastne noge postavlja. „Slavija“ ima svoje zastopnike že po vseh avstrijskih deželah.

(Valvazorjeve kronike) prišel je pretekle dni na svetlo 36. snopič, ki obsega pričetek X. knjige, v kateri se popisujejo knezi in voj-

vodi kranjski. V tem snopiču se nahajajo tudi 3 podobe, ktere pričajo, da si gg. založniki in tud tiskarna Krajčeva v Novem mestu na vso moč prizadevajo vstreči občinstvu. S tem snopičem so se mnogim gg. naročnikom razposlale tudi platnice za I. zvezek, ki so tako krasne in okusne, da bi čast delale najizvrstnejšim in najbolj slovečim zavodom. Cena jim je 2 gld., kar gledé na vnanje veliko slabeje enake izdelke gotovo ni previsoko.

(Čitalnica v Bizaviku) je veselico, ki bi se bila imela 14. t. m. vršiti, preložila na prihodnjo nedeljo, ker je 14. t. m. vse spremljalo odhajajoče domače vojake.

Razne reči.

— Cesar so darovali po toči poškodovanim v Gradiškem okraju 4000 gld., za povekšanje šole v Grižah pri Celju 200 gld., za novo šolo v Digošah pri Mariboru pa 300 gld.

— Na novomeško gimnazijo pride za profesorja g. Gustav Stanger, dozdej suplent na terezijanski gimnaziji dunajski.

— Razpisane so 3 učiteljske službe v Krškem na meščanski šoli (dve z 800 gld l. plače) in uč. službe v Dolini, Jesenici, Št. Janžu, Št. Juriju pod Kumom, v Starem trgu pri Poljanah, Preloki, na Vrhu, v Črnomlju in Dragatušu. Dalje služba poštnega ekspeditorja v Tupaličah.

— Ustrelil se je v Gorici 8. t. m. Franc Klun, računarski feldvebel tamošnjega Weber-jevega polka. Pravijo, da je račune slabo vodil in si vsled tega vzel življenje.

— Vojak prišel je na odpust obiskat svojo mater; komaj ga mati vglela, brž vpraša vsa vesela: „kaj pa zdaj hočeš, da ti prinesem, piva ali kave?“ On pa odvrne: „Da, za prvo žejo prinesite piva in potem predno bo kava kuhana, pa lahko prinesete malo vina.“

Poslanica.

Odgovor gospodu interpelantu v listu „Slovenca“ dne 9. julija t. l.

Vi me vprašate javno, za koliko časa sem milost zadobil, da se je na moj nasvet v mestnem zboru ustavil šunder z zvončki pri prodaji premoga po ulicah itd.

Prvo Vas, bodite že kar koli hočete, opozorim, da me nikdar več na ta način ne interpelirajte in svojega imena ne skrivajte, kajti moje načelo je: Pošteni ljudje si v oči gledati smejo. Čemu drugače delati?

Da Vam pa vender odgovorim, Vam povem, da sem storil svojo dolžnost, da bi se ulično razgrajanje pri prodaji premoga, ako ne odstranilo, vsaj omejilo. Gospod župan je istinito prepovedal, da se ne sme (pred 8. uro) jutraj, in tudi potem le primerno, le toliko zvoniti, da občinstvo sluti prodajalca.

Tako se je nekoliko časa godilo, zdaj pa se premogar menda ne briga več za županovo prepoved. Kar se tiče petkratnega zvonjenja v eni uri pred šolami, naj to reč g. mestni odbornik Pirker, kateri je ob enem tudi nadzornik ljudskih šol, v roke vzame; kar pa zadeva cestni ropot krog prestolne cerkve, prosim, obrnite se v prvi vrsti do višje cerkvene oblasti.

Se ve da premogar bi rad zarad konkurence veliko prodal, jaz pa mislim, da kaka lepo doneča piščalka bi ravno takošnji vspeh imela, vsaj lepši glas bi bil, kakor je glas kravjega burovža, posebno ako je ubit.

Sicer pa prodajalci drv nimajo signalov, ravno tako tudi ne peki za kruh, mizarji za mize, ali čevljarji za čevlje; pa morajo tudi

davke plačevati in živeti. Izgovor: Je tudi v drugih mestih tako, je jalov in prazen. Čemu tedaj monopol za nektare, da smejo ljudi strahiti in dražiti?

Toliko za odgovor na stavljeno interpelacijo.

V Ljubljani 9. julija 1878.

Josip Regali,
mizarški mojster in mestni svetovalec.

Poslanica.

V petek po šesti uri zvečer se je pripeljal naš domači polk Kuhnov iz Trsta po desetletnem bivanji v Dalmaciji no Tirolskem in v Trstu. Vidil je Ljubljano in svojo rojstno deželo le momogrede, ker v nedeljo se je zopet odpeljal proti Sisku, kjer ga čaka prva praska v Bosni. Gotovo bi se bilo spodobilo da bi bil polk naj zvestejših vojakov po dolgi ločitvi in zarad izročenege mu trudapolnega nevarnega dela, slovesno sprejet. In res ljudstva vseh stanov je hitelo prav mnogo na kolodvor ter hrabe vojake toplo pozdravljalo. Ali hudo nas je bolelo, in čuli smo marsiktero opazko, da od naše mestne gosposke in mestnega odbora ni bilo ne duha ne sluha. Pač smo videli mestnega župana z množico; če je pa in koliko je storil za pozdrav domačih sinov, tega nam ni znano.

Ali bi se ne bilo spodobilo, da bi bil odbor glavnega mesta toliko zaslužni polk cesarske vojne, kteremu tudi vojni gospod Njih veličanstvo presv. cesar Franc Jožef naj večje zaupanje skazujejo ter mu vnovič težko nalogo izročujejo, vsaj slovesno pozdravil, če že drugzega ni hotel storiti? Ali bi se bilo to zgodilo iz domoljubja ali le na videz, to nam ni nič mar — to je njegova reč —, pa toliko čutila za spodobnost in čast mesta bi se smelo od odbora Ljubljanskega mesta vendar le pričakovati! In glejte, tudi tega nima, kar Nemec „takt“, Latinec pa „decorum“ imenuje. No, znabiti se vam posreči s tem, da potujočim ptujcem proti ledenemu morju svoto žuljev slovenskih davkoplačevalcev darujete!

Eden v imenu drugih.

Eksekutivne dražbe.

17. julija: 3. Debeve iz Razdrtega, v Senožečah. 3. Ljubič iz Spodnje Slivnice, 2. Ahlin iz Boštanja, 2. Roznikove pravice v Stožici, vsi v Ljubljani. 3. Bajuk in Škof v Metliki. 2. Kovnvaus iz Zelene trave, 2. Stenovic v Litiji. 1. Opeka iz Dolenje vasi, 1. Šnidaršič iz Vlaka, 3. Zalaznik iz Cirkovske vasi, Mramor iz Selščka, 1. Lenasi iz Planine, 1. Jerina iz Gorenje vasi, vsi v Logatecu. 1. Prime iz Grosuplja, 1. Derglin iz iz Laniša oba v Ljubljani.

Umrli so:

Od 1. do 10. julija: Marija Rozman, gostinja 64. l., za krčem. Fr. Vončina, gostič 73 l., vsled starosti. Matej Debelak, berač, 70 l., za prehlajenjem. Jožef Zotler, gostič 83 l., za sušico. Katra Čelešnik, gostinja 53 let., za vnetico obisti. Jurij Slabe, del. 48 l., za rakom v želodcu. Jožef Redenšek, kočj. o. 5 l., Urša Nadler, kram. 42 l., za jetiko. Jakob Orehek, točaj 33 l., Marija Feitel kraj. ž. 26 l., Franc Marinčič, sodar 26., vsi za jetiko. Vsi ti v bolnišnici. — Od 12. do 13. julija: Marija Loos, želez. port. ž. 55 l., za jetiko. Ana Tambornino, hiš. pos. h. 16 l., za vtriplj. možganov. Ernestina pl. Höffern-Saalfeld 9½ l., za ošpicami.

Dijak,

zmožen lepe pisave, želi ob šolskih počitnicah kje kako pisanje dobiti.

Kdor ga potrebuje, naj blagovoli poprašati po njem v ključničarskih ulicah št. 3. v drugem nadstropji. (1)